

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. P. K.**, zastúpeného JUDr. P. D., advokátom v B., proti žalovaným **1/ Z. P.**, **2/ P. K.**, žalovaní 1/, 2/ zastúpení Mgr. F.P., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v B., **3/ Ing. D. K.**, zastúpenej JUDr. Ľ.B., advokátkou v B., **o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde B. pod sp.zn. 13 C 69/2009, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ a dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2011, sp.zn. 13 Co 149/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. júna 2011, sp.zn. 13 Co 149/2011 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd B. rozsudkom (v poradí prvým) z 22. apríla 2010, č.k. 13 C 69/2009-90 určil, že nehnuteľnosti evidované na Správe katastra B. pre katastrálne územie B., na LV č. X., pod A, parcely reg. „C“ a to parcela č. KN X. – ostatné plochy o výmere 270 m² patria v celosti do zaniknutého a nevyporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 3/. Vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v čase nadobudnutia predmetných nehnuteľností boli žalobca a žalovaná 3/ manželia a že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy registrovanej štátnym notárstvom pod RI X. zo dňa 25. júna 1987 žalovaná 3/ disponovala dostatkom finančných prostriedkov potrebných na kúpu týchto nehnuteľností, pričom súd mal za preukázané, že tieto boli v jej výlučnom vlastníctve, pochádzajúce jednak z vdovského, resp. sirotského dôchodku. Súd sa zameril na otázku preukázania finančných prostriedkov jednak vo výlučnej dispozícii žalovanej 3/, resp. či tieto finančné prostriedky pochádzajú

z režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalobca v konaní nepreukázal, že by čo i len časť finančných prostriedkov pochádzajúcich z režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov bola použitá na kúpu týchto nehnuteľností. Zároveň v konaní nebolo preukázané, že by finančné prostriedky, ktoré výlučne patrili žalovanej 3/ a boli použité na zakúpenie predmetných nehnuteľností, mali byť zakúpené s vôľou oboch manželov tak, že by tieto patrili do bezpodielového spoluvlastníctva. Tomuto záveru nasvedčuje aj tá okolnosť, že ako kupujúca v týchto kúpnych zmluvách vystupovala žalovaná 3/. Uviedol, že za súhlasu žalovaných takáto vôľa zrejme prejavená bola, čo sa týka nehnuteľnosti vedenej na LV č. X. a to parcely č. KN X. o výmere 270 m², resp. aj možnosti, že na zakúpenie týchto nehnuteľností boli použité prostriedky z režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd preto v tejto časti žalobe žalobcu vyhovel ako dôvodnej. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol z dôvodu, že v danom prípade tieto nehnuteľnosti patria do výlučného vlastníctva žalovanej 3/ napriek tomu, že boli nadobudnuté za trvania manželstva, avšak výmenou za iné veci, ktoré boli v jej samostatnom vlastníctve. Konštatoval, že sa jedná o použitie zásady surogácie – transformácie, pokiaľ teda nová vec nastúpila miesto doterajšej veci a to buď priamo, alebo nepriamo prostredníctvom peňazí. V bezpodielovom spoluvlastníctve teda nebude taká vec, ktorú niektorý z manželov nadobudol počas trvania manželstva výmenou za vec, alebo z výťažku takej veci, ktorá bola v jeho výlučnom vlastníctve. V prípade, že by na zadováženie takejto veci bola použitá čo i len časť spoločných prostriedkov, takáto vec by patrila do režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, avšak toto v konaní preukázané nebolo. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p., keď za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval predmet sporu, a teda vyporiadanie vlastníckych a majetkových práv bývalých manželov, t.j. žalobcu a žalovanej 3/, a to aj z pohľadu na prebiehajúce konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedené na Okresnom súde B. pod sp.zn.

12C 176/2005, ktoré je prerušené pre práve toto prebiehajúce konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom (v poradí prvým) z 19. augusta 2010, sp.zn. 13 Co 134/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V časti, v ktorej žalobe vyhovel, ponechal rozsudok nedotknutý. Zrušujúci výrok odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci prvostupňovým súdom. Z vyjadrení žalovanej 3/ považoval za nesporný fakt, že peniaze mala uložené na vkladnej knižke. Uviedol, že keby aj boli vklady z výlučných prostriedkov žalovanej 3/ (napríklad z jej vdovského dôchodku alebo

z jej príjmu pred 25. májom 1985), úroky z vkladu pripísané po uzavretí manželstva sú už majetkom nadobudnutým do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Kúpna cena by preto bola sčasti hradená aj zo spoločných prostriedkov, a takto nadobudnutá vec patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Zdôraznil, že vznik bezpodielového spoluvlastníctva manželov k veci nemožno odvrátiť dohodou manželov (podľa právneho stavu k 30. júnu 1987) v tom zmysle, že v kúpnej zmluve bude ako jediný kupujúci vystupovať len jeden z nich, ak kúpna cena je hradená aj zo spoločných prostriedkov. Pokiaľ išlo o úspory zo sirotského dôchodku žalovanej 1/, uviedol, že je pravdou, že v čase, kedy s nimi mala disponovať žalovaná 3/, išlo o úkon v rozpore s ustanovením § 28 Občianskeho zákonníka (chýbalo schválenie súdu), ale zároveň platilo, že žalovaná 1/ mohla takýto úkon ratihabovať (dodatočne schváliť) a účinky ratihabície pôsobia od samého začiatku. Nič ale nesvedčí pre záver, že žalovaná 3/ disponovala s peniazmi žalovanej 1/ na základe nejakého právneho úkonu. Potom by tá časť kúpnej ceny, na ktorú sa mali použiť prostriedky zo sirotského dôchodku, netvorila výlučné vlastníctvo žalovanej 3/, ale vec sa nadobudla do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa názoru súdu na uvedenom nič nemení ani prípadná skutočnosť, že by žalovaná 3/ bola povinná vrátiť žalovanej 1/ takto použité prostriedky. Ak by totiž takáto povinnosť ešte trvala v čase zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, zohľadnila by sa pri vyporiadaní vecí nadobudnutých kúpnu zmluvou RI/X. (§ 150 Občianskeho zákonníka).

Okresný súd B. rozsudkom (v poradí druhým) z 3. februára 2011, č.k. 13 C 69/2009-133 v spojení s opravným uznesením z 30. marca 2011, č.k. 13 C 69/2009-159 určil, že nehnuteľnosti evidované na Správe katastra B. na LV č. X. pod A par. reg. „C“ a to parcela č. X. – zastavané plochy a nádvorcia o výmere 448 m², parcely č. X. – záhrady o výmere 380 m², parcely č. X. – zastavané plochy a nádvorcia o výmere 9 m² a rodinný dom číslo súp. X. postavený na parcele č. X., patria v celosti do zaniknutého a nevyporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovanej 3/. Žalovaným 1/, 2/, 3/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 777,05 € v lehote 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že je nespochybniteľné, že v čase pred uzavretím manželstva žalovaná 3/ bola poberateľkou vdovského a sirotského dôchodku a z tohto titulu mohla disponovať s finančnými prostriedkami v rozsahu tak, ako to uvádzala v rámci súdneho konania. V konaní však nebola preukázaná jednoznačným spôsobom existencia vkladnej knižky, resp. jej právneho režimu.

V tejto časti žalovaná 3/ neunesla dôkazné bremeno, ktoré bolo na nej, aby jednoznačným spôsobom preukázala, že použité finančné prostriedky na úhradu kúpnej ceny, čo i len z časti, nepochádzali zo spoločných finančných prostriedkov tvoriacich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov žalobcu a žalovanej 3/. V konaní nebolo preukázané, aké finančné prostriedky boli uložené na tejto vkladnej knižke, teda to, že na tejto vkladnej knižke boli uložené finančné prostriedky výlučne len zo sirotského a vdovského dôchodku, že v rámci doby tam nebol vykonaný aj iný vklad finančných prostriedkov, ktorý by menil právny titul nasporenej sumy. V konaní bolo preukázané len to, že žalovaná 3/ dostávala sirotsky a vdovský dôchodok, pričom výška poskytnutých finančných prostriedkov na základe týchto titulov bola dostatočná na úhradu kúpnej ceny. Či však v skutočnosti tieto finančné prostriedky boli použité na úhradu kúpnej ceny, v konaní preukázané nebolo. Uviedol, že pokiaľ žalovaná 3/ teda jednoznačným spôsobom nepreukázala, že tieto nehnuteľnosti nadobudla na základe finančných prostriedkov jej výlučne patriacich, neunesla dôkazné bremeno v zmysle ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 30. júna 1987, potom platí, že nadobudnutie vlastníctva čo i len jedným z manželov v čase trvania manželstva platí na tieto veci režim bezpodielového spoluvlastníctva manželov. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaných 1/, 2/, 3/ rozsudkom (v poradí druhým) z 28. júna 2011, sp.zn. 13 Co 149/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil, s tým, že rodinný dom súpisné číslo X. je postavený správne na pozemku – parcela registra „C“ číslo X. (nie číslo „X.“). Žalovaným 1/, 2/, 3/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania v sume 62,90 €, a to na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. D., do troch dní. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku. Uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a tento správne právne posúdil. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na svoje predchádzajúce uznesenie č.k. 13Co 134/2010-111 zo dňa 19. augusta 2010. Zdôraznil, že zákon predpokladá, že všetko, čo môže byť predmetom masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a nadobudlo sa za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, patrí do tohto spoluvlastníctva, kým nie je preukázaný opak (§ 143 Občianskeho zákonníka). Ak jeden z manželov tvrdí, že vec nadobudol za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov do svojho výlučného vlastníctva, musí to preukázať, inak treba mať za to, že vec patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V súdnej veci žalovaná 3/ nepreukázala, že

nehnutelnosti nadobudla do svojho výlučného vlastníctva. Konštatoval, že bolo na žalovanej 3/, aby doložila, ak sa odvoláva na to, že mala svoje výlučné peňažné prostriedky uložené na vkladnej knižke, že išlo o výhernú vkladnú knižku (teda neúročenú a bez výhry). Toto ale neurobila. Uviedol, že nie je tiež pravdou, že kúpna cena bola „57 462 Kčs“, ale táto bola podľa zmluvy 69 867 Kčs (č.l. 9 spisu). Odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v znení opravného uznesenia potvrdil, pričom opravil chybné uvedené parcelné číslo pozemku, na ktorom stojí rodinný dom. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadli žalovaní 1/, 2/ a žalovaná 3/ dovolaniami.

Žalovaní 1/, 2/ navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Namietali, že rozhodnutím odvolacieho súdu boli porušené ich ústavné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ľudské práva a slobody upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Mali za to, že v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje náležité právne posúdenie veci a najmä náležité zákonom stanovené a vyžadované právne odôvodnenie rozhodnutia. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali aj s ohľadom na nevyjasnené a neodstránené nepresnosti a nejasnosti žaloby za nezákonné, nakoľko je nepresné, neurčité, nezrozumiteľné, tzn. zmätočné a nepreskúmateľné. Taktiež namietali, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal so vznesenou námietkou premlčania nároku žalobcu, ani s inými zásadnými právnymi otázkami, ako je vznik kúpnej zmluvy zo dňa 25. júna 1987, jej platnosť a účinnosť, ako aj možnosť jej odporovania ako právneho úkonu účastníkov konania. Rozsudok odvolacieho súdu podľa názoru žalovaných 1/, 2/ neobsahuje ani dôvody, pre ktoré by mala byť neplatná následná darovacia zmluva. V dôvodoch dovolania rozoberali skutkový a právny stav veci.

Žalovaná 3/ v dovolaní taktiež navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a zároveň odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označila nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov z dôvodu absencie

ich riadneho odôvodnenia. Mala za to, že súdy na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a v dôsledku toho aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Taktiež namietala, že súdy sa nezaoberali otázkou platnosti kúpnej zmluvy a jej záväznosti pri hodnotení dôkazov a neskúmali podrobnejšie ani uvádzané okolnosti a podmienky vzniku tejto zmluvy. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalobca navrhol dovolania žalovaných 1/, 2/, 3/ podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť a zaviazať ich spoločne a nerozdielne k náhrade trov dovolacieho konania v sume 128,82 €. Dôvody, na základe ktorých podali žalovaní 1/, 2/, 3/ dovolania, považoval za neopodstatnené a predmetné dovolanie za neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tieto opravné prostriedky smerujú proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolania smerujú proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie

rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolania nie sú prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolania nie sú prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Vzhľadom na námietky dovolateľov 1/, 2/, 3/ a tiež s prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., dovolací súd kládol dôraz na skúmanie namietanej vady (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že dovolatelia 1/, 2/, 3/ oprávnené vo svojich dovolaniach vytýkajú, že rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný a nepreskúmateľný.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní

predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Jedným z dôvodov, prečo právo účastníka konania je takým právom, je to, že súd je povinný odôvodniť svoje rozhodnutie aj v rámci verejného vyhlásenia rozhodnutia. Práve prítomnosť verejnosti a prítomnosť účastníkov konania je jednou zo záruk, že odôvodnenie rozhodnutia súdu nebude svojvoľným a arbitrárnym.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane

mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu spočíva v konštatovaní, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a tento správne právne posúdil. Odvolací súd v odôvodnení poukázal na svoje predchádzajúce uznesenie č.k. 13Co 134/2010-111 zo dňa 19. augusta 2010 a zdôraznil, že zákon predpokladá, že všetko, čo môže byť predmetom masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a nadobudlo sa za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, patrí do tohto spoluvlastníctva, kým nie je preukázaný opak (§ 143 Občianskeho zákonníka). Ak jeden z manželov tvrdí, že vec nadobudol za trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov do svojho výlučného vlastníctva, musí to preukázať, inak treba mať za to, že vec patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Mal za to, že v súdnej veci žalovaná 3/ nepreukázala, že nehnuteľnosti nadobudla do svojho výlučného vlastníctva. Konštatoval, že bolo na žalovanej 3/, aby doložila, ak sa odvoláva na to, že mala svoje výlučné peňažné prostriedky uložené na vkladnej knižke, že išlo o výhernú vkladnú knižku (teda neúročenú a bez výhry). Toto ale neurobila. Uviedol, že nie je tiež pravdou, že kúpna cena bola „57 462 Kčs“, ale táto bola podľa zmluvy 69 867 Kčs (č.l. 9 spisu). Iné dôvody rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje. Z takéhoto odôvodnenia nie je zrejmé, v čom spočíva zvýraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. V dôvodoch rozhodnutia odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na dôvody odvolania žalovaných 1/, 2/, 3/. Síce uviedol, že bolo na žalovanej 3/, aby doložila, ak sa odvoláva na to, že mala svoje výlučné peňažné prostriedky uložené na vkladnej knižke, že išlo o výhernú vkladnú knižku (teda neúročenú a bez výhry), avšak bez bližšieho zdôvodnenia vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaných 1/, 2/, 3/. Za predpokladu, že odvolací súd nepovažoval dôvody odvolania za podstatné a právne významné, mal v dôvodoch rozhodnutia náležitým spôsobom dôvody takéhoto záveru vysvetliť. Pokiaľ tak neurobil, dostal sa mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené (ako už bolo vyššie uvedené) nielen čl. 46 ods. 1 Ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v dôsledku čoho bola dovolateľom 1/, 2/, 3/ odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. júna 2012

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová